

DEN NORSKE KIRKE

Årsmelding 2015: Døvekirken

Innhold

1 Ledernes beretning.....	3
2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall	5
2.1. Om døvekirken	5
2.2. Hovedtall	5
3. Årets aktiviteter og resultater.....	7
3.1. Døvekirken som en del av Oslo bispedømme: Mer Himmel på jord	7
3.1.1. Flere deltar i gudstjenesten og møter gud i fellesskapet	7
3.1.2. Flere søker dåp og Trosopplæring	11
3.1.3. Folkekirken engasjerer seg i samfunnet	15
3.1.4. Flere får lyst til å arbeide i kirken	23
3.2. Døvekirkens kirkepolitiske målsettinger: Visjon og strategi for 2015-19	29
3.2.1 Om prosessen.....	29
3.2.2. Konkretisering og vurdering av De kirkepolitiske målsettingene for Døvekirken for 2015-2019.....	30
4. Økonomisk styring og kontroll i virksomheten.....	39
4.1. Overordnet vurdering av opplegg for styring/kontroll.....	39
4.2. Styring og kontroll i Døveprostiet	39
Vurdering:	39
Tiltak:	41
4.3. Økonomisk situasjon i fellesrådet.....	41
4.3.1. Visjonen.....	41
4.3.2. Den økonomiske situasjonen.....	41
4.3.3. Bygningene - vår hovedutfordring.....	41
4.3.4. Stab og ressurser	43
Vurdering:	43
Tiltak:	43
4.4. Eksterne midler.....	43
5 Vurdering av fremtidsutsikte	45
6 Vedlegg.....	46

1 Ledernes beretning

Døvekirken er den delen av Den norske kirke som har *norsk tegnspråk* som menighetens språk. Døvekirken er kirke av og for en språklig og kulturell minoritet innenfor Den norske kirke som også er kirken for den språklige majoriteten i landet vårt. Denne årsmeldingen har derfor to målgrupper. Den ene er organene i Den norske kirke som bruker norsk som sitt primære språk. Den andre er Døvekirkens menigheter, medlemmer og organer som har norsk tegnspråk som sitt språk. Etter at årsmeldingen 2014 for første gang forelå delvis på tegnspråk vil denne årsmeldingen være den første som i sin helhet foreligger på begge språk.

Tre begivenheter har særlig preget året 2015 i Døvekirken:

Prestevigslingen i Oslo 18. januar der Lisa Lind som den første døve kvinnen i Norden ble ordinert til prestatjeneste.

Vigslingen av Sandefjord døvekirke ble lagt til Døveforbundets årlige storsatsing «Døves kulturdager» som i 2015 var lagt til Sandefjord.

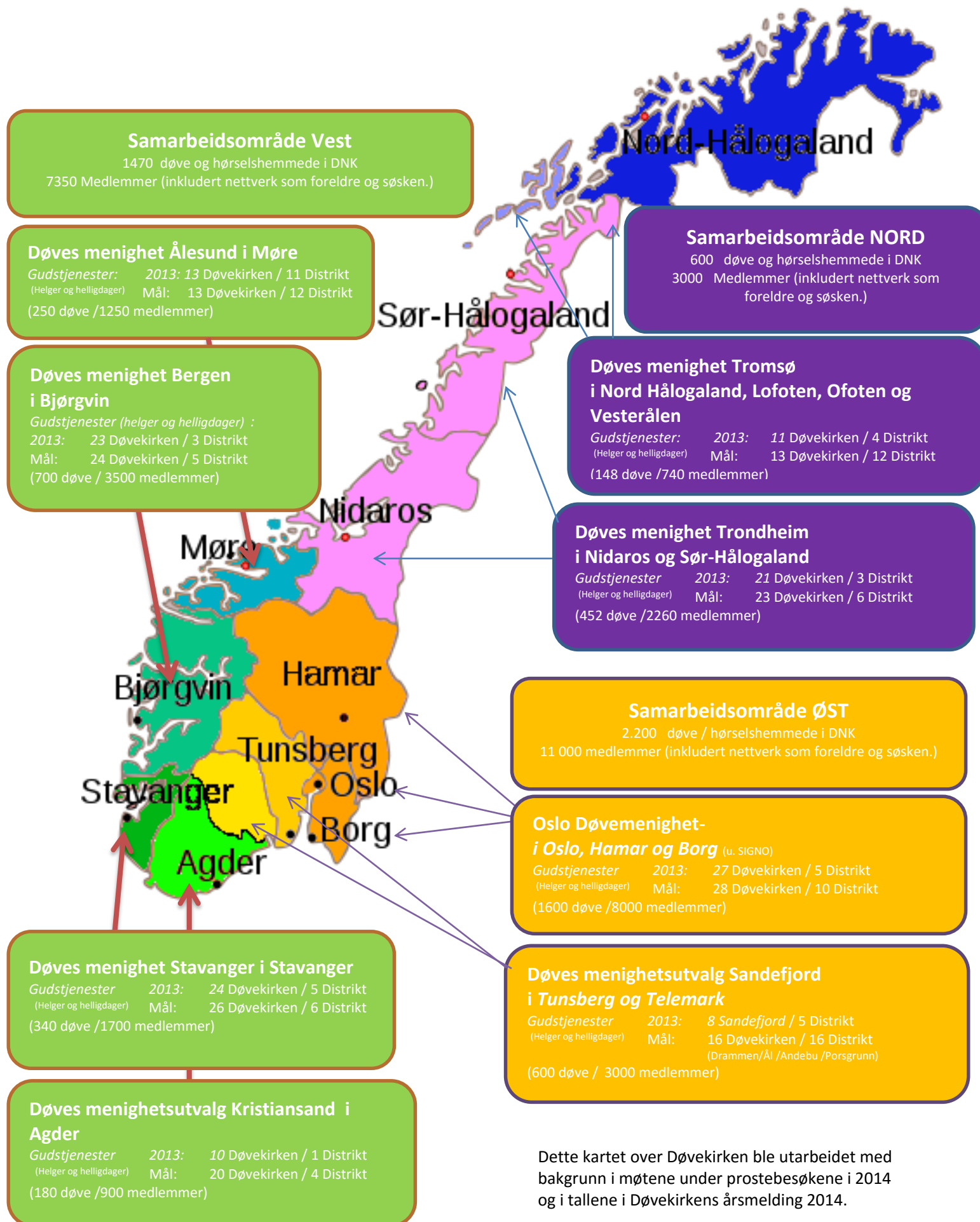
Vigslingsgudstjenesten var lagt inn i Kulturdagenes program og nærmere 150 personer fikk plass henholdsvis inne i den nye kirken og i hagen der det var satt opp storskjerm. Oslo biskop Ole Christian Mælen Kvarme vigslet kirken og forrettet sammen med et stort antall ansatte og frivillige fra Sandefjord og Oslo.

Hovedgudstjenesten på norsk tegnspråk ble godkjent av Oslo biskop 10. desember 2015 og med dette får Døvekirken en ny godkjent liturgi som skal brukes i alle menighetene og innføres 1. påskedag 2016.

Ingrid Hoff Bodin Roar Bredvei
Leder Døvekirkenes Døveprost
fellesråd

Camilla Høiberg
Kirkeverge

Michael Hoffmann
Redaktør for årsmeldingen

2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

2.1. Om døvekirken

Døvekirken er den delen av Den norske kirke som har *norsk tegnspråk* som menighetens språk. Dermed er tegnspråk arbeidsspråket for de ansatte. Døvekirken består av døve og hørselshemmede medlemmer i Den norske kirke og deres nettverk som bruker tegnspråk.

Kirken har seks selvstendige menigheter (Oslo, Stavanger, Bergen, Møre, Trondheim og Tromsø) organisert i samarbeidsområdene Nord, Vest og Øst. I tillegg er Sandefjord og Kristiansand med egne menighetsutvalg i ferd med å bli selvstendige menigheter med egne *menighetsråd*.

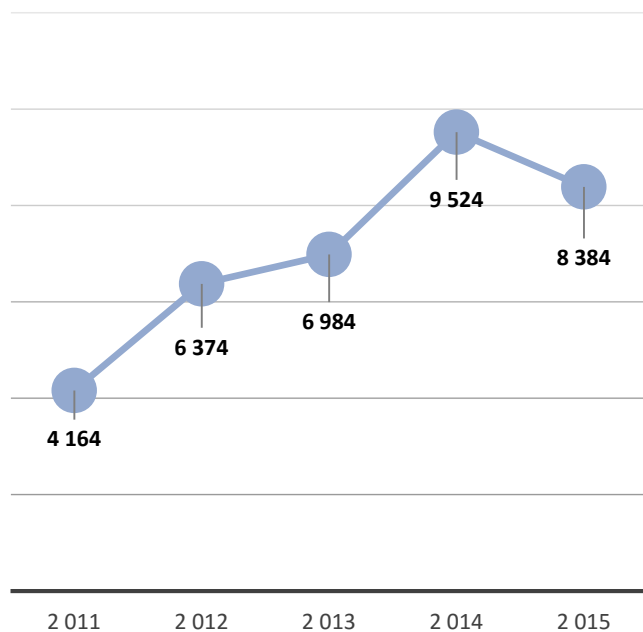
Døvekirken er organisert som et eget prosti under Oslo bispedømme. Den daglige ledelse av preste-, diakon- og katekettjenesten i døveprostiet ledes av Oslo biskop/bispedømme ved *døveprosten*. *Prostiets* øvrige virksomhet ledes av *Døvekirkenes fellesråd* og *kirkevergen*. Døvekirkens ledelse har sete i «Døvekirkens hus» i Fagerborggaten 12 i Oslo.

Det er seks døves *menighetsråd*. Disse utgjør *Døvekirkens fellesmøte* sammen med representanter fra de 2 menighetsutvalgene. I tillegg er Oslo biskop, Kirkerådet og Døveprosten representert i Døvekirkenes Fellesmøte. Døvekirkens fellesmøte velger Døvekirkens fellesråd. Døvekirkenes Fellesråd har en representant fra hver menighet, en fellesrepresentant fra menighetsutvalgene, en representant fra fellesrådets ansatte, en representant oppnevnt av Oslo biskop og Døveprosten. Døvekirkens fellesråd har i hovedsak de samme oppgaver som fellesrådene har i Den norske kirke.

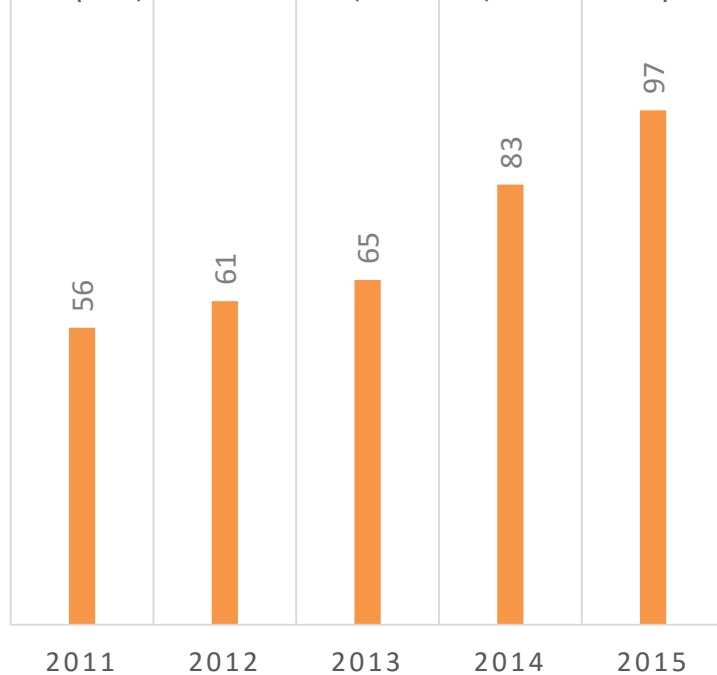
2.2. Hovedtall

Målgruppen for døvekirken er de sirka 5.400 døve i Norge og deres nettverk. Av dem er sirka 21.350 medlem i Den norske kirke. Det er over 8.300 som bruker Døvekirkens gudstjenestetilbud årlig. Slev om det er en liten nedgang fra 2014 til 2015, så er oppslutningen likevel godt over den fra 2013. I 2015 ble det gjennomført 97 kirkelige handlinger i regi av Døvekirken. Dette er nesten en dobling siden 2011.

Oppslutning gudstjenester

ANTALL KIRKELIGE HANDLINGER (DÅP, KONFIRMASJON, BRYLLUP, BEGRAVELSE)

3. Årets aktiviteter og resultater

3.1. Døvekirken som en del av Oslo bispedømme: Mer Himmel på jord

Døvekirken er organisert som et eget prosti under Oslo bispedømme. Kirkemøtet har vedtatt visjonsdokument for Den norske kirke for perioden 2015-2018. Oslo bispedømmeråd har arbeidet videre med dette og skisserer under visjonen Mer himmel på jord, fire mål for de kommende årene. Hvert mål konkretiseres i hovedmål og delmål. Med sine 8 «Kirkepolitiske målsettinger» har Døvekirken en egen kontekstualisering av visjonsdokumentet, men kjenner seg også forpliktet til hovedmålene i strategien og særlig de delmålene som relaterer seg til Døvekirken. Strategidokumentet gjennomgås på alle prostebesøk i menighetene.

3.1.1. Flere deltar i gudstjenesten og møter Gud i fellesskapet

Dette hovedmålet har et delmål som nevner Døvekirken: «Gudstjenestelivet i Døvekirken er fornyet gjennom implementering av gudstjenestereformen» andre viktige delmål er:

- Medarbeidere dyktiggjøres, slik at de kan bidra til at mennesker får et møte med Gud og det hellige
- Gudstjenesten gjenspeiler livet i lokalsamfunnet og i institusjonene
- Vigsels og gravferd er tilpasset livsmønsteret i byen og gir gode møter med menneskers livserfaring
- Det er godt samspill mellom menighetenes og spesialprestenes arbeid
- Gudstjenesten gir rom for varierte kunst- og kulturuttrykk

3.1.1.1. Liturgireform i Døvekirken

Den norske kirke har de siste årene gjennomført en gudstjenestereform med ny høymesse, nye kirkelige handlinger og ny salmebok. Bibelselskapet har i 2011 utgitt en ny bibeloversettelse. Andre forlag har også laget nytt relevant materiale. Døvekirken kan ikke bruke dette materialet på lik linje med resten av Den norske kirke fordi det ikke er på norsk tegnspråk som er gudstjenestespråket vårt. Av denne grunn må Døvekirken selv drive slikt utviklingsarbeid.

Gudstjenestereformens styringsgruppe har vektlagt at Hovedgudstjenesten skal bygge på både Den norske kirkes nye Hovedgudstjeneste, Døvekirkens prøveliturgi fra 1995 og innspill som har kommet fra døvemenighetene gjennom innsamling av menighetenes praksis de siste 3 år samt gjennom en omfattende høring i alle døvemenighetene.

Oslo biskop godkjente Hovedgudstjenesten på norsk tegnspråk 10. desember 2015, og denne innføres fra 1. påskedag 2016 etter biskopens godkjenning av lokale grunnordninger.

Gudstjenesten i Døvekirken er en kontekstualisert gudstjeneste for en språklig og kulturell minoritet i Norge og bærer preg av dette. Eksempler på dette er at lystenning i begynnelsen og lysutblåsning av samme lys på slutten erstatter klokkeringing og poesi samt tegnspråksalmer erstatter norske salmer.

Materiellet foreligger på norsk tegnspråk (film). I tillegg er det utarbeidet støttemateriell som tar utgangspunkt i Gudstjenesten for Den norske kirke. Det inkluderer en praktisk veiledning, tegnglossing (en type beskrivelse som kan brukes som hjelpemiddel under gudstjenesten) og en autorisert oversettelse til bokmål til bruk for tegnspråktolkene når de stemmetolker.

Hovedgudstjenesten vil fram til 2019 suppleres med flere alternativer i form av liturgiske bønner, salmer og poesier slik at menighetene får flere valgmuligheter. Da vil menighetene bes om å evaluere og revidere sine lokale grunnordninger. I tillegg vil det utarbeides:

- Kirkelige handlinger (Del II) – ferdigstilles 2017
- Bønne-, salme- og poesibok (Del III) –ferdigstilles 2018
- Tekstbok (Del IV) – ferdigstilles 2019

3.1.1.2. Ny forordning av gudstjenester

Etter at Døvekirken vedtok sine Kirkepolitiske målsettinger i 2014 ble det det våren 2015 satt i gang en prosess for en ny gudstjenesteforordning. Forslaget som ble utarbeidet baserte seg på menighetenes praksis, menighetenes ønsker og målene fra de Kirkepolitiske målsettinger om å gi døve og særlig døve i utenfor døvekirken et bedre gudstjenestetilbud. Forslaget ble etter en høring i menighetene revidert og det forventes at biskopen i Oslo vedtar en ny forordning tidlig i 2016.

Vurdering:

I 2015 har vi fått «Alterbok for Døvekirken -Del I: Hovedgudstjenesten». Det foreligger en realistisk plan for videre framdrift. Det er nødvendig at dette arbeidet også i årene som kommer gis levelige rammer mht. økonomi og personell. Når liturgien er på plass er det viktig at medarbeiderne dyktiggjøres gjennom kurs.

Tiltak:

Videre prioritering av arbeidet i både Døvekirken både gjennom prioritering av personelle ressurser og i budsjettene til både Døveprostiet og fellesrådet. Det må jobbes med å sikre finansiering også fra andre kilder som f.eks. Kirkerådet.

Det arrangeres kurs i liturgien for ansatte i Døvekirken og døve teologistudenter i uke 17 i 2016,

3.1.2. Flere søker dåp og Trosopplæring

3.1.2.1. Tilbud til unge voksne

Det er i ungdomsårene mange døve klarer å vedkjenne seg til og identifisere seg med sin døvhet. Et godt tilbud til døveungdommer ikke bare i menighetene men også på nasjonalt plan er derfor et viktig delmål for Døvekirken:

- Unge voksne 18–30 år har et relevant og nærværende tilbud fra kirken

For første gang ble det i 2015 gjennomført en ungdomsutveksling med Tyskland, noe som har etablert et tilbud ikke bare for de mellom 14 og 18, men også for dem mellom 18 og 30.

Ungdomsutvekslingen samlet 35 tegnspråklige ungdommer mellom 14 og 30 år fra Tyskland og Norge. Vi samarbeidet med *Deutsche Arbeitsgemeinschaft für evangelische Gehörlosenseelsorge (DAFEG)* i Tyskland om å arrangere utvekslingen. Dette ble finansiert av EU gjennom programmet Erasmus+, Døvekirken og K-Stud.

Uttekslingen ble gjennomført byen Görlitz helt øst i Tyskland, med besøk i Berlin, Terezin, Spreewald, Praha og Dresden. Tema var kulturelle og språklige minoriteter, og det ble mange møter med ulike minoriteter i området.

3.1.2.2. Planarbeid

Gode og fungerende planer er et viktig verktøy i trosopplæringen og derfor også et viktig delmål:

- Alle menigheter har en godkjent trosopplæringsplan og får bistand til oppfølging og evaluering av denne

Alle Døvemenighetene har godkjente trosopplæringsplaner. I løpet av 2015 har vi fått alle trosopplæringstillingene på plass og er i full gang med gjennomføring og oppfølging av planene. Når planene revideres i 2017/18 bør de også lages på tegnspråk slik at de er bedre tilgjengelig for døve foreldre.

3.1.2.3. Et godt og attraktivt tilbud om dåp og trosopplæring

Døvesamfunnet er et lite samfunn. Små endringer i tall gir derfor store utslag i prosent. Som Døvekirke ønsker vi at så mange som mulig blir døpt og har derfor fokus på følgende delmål:

- Flere medlemmer av Den norske kirke velger å la sine barn døpe
- Tilbud om dåp er lett tilgjengelig og godt kommunisert
- Dåpshandlingen gir et godt møte mellom dåpsfamiliene og kirkens budskap

Det er først og fremst døve foreldre som kommer med sine barn til dåp i Døvekirken eller som ber døvepresten om å forrette dåpen i sin lokale menighet. Døve barn med hørende foreldre døpes vanligvis i sin lokale menighet uten at dette registreres hos oss. Vi har de siste årene døpt flere unge før deres konfirmasjon.

I dag mangler vi en dåpsliturgi på norsk tegnspråk. Dåpshandlingen baserer da seg stort sett på den norske dåpsliturgien uten at oversettes eller kontekstualiseres tilstrekkelig til norsk tegnspråk. Det er derfor i svært varierende grad dåpshandlingene kommuniserer kirkens budskap. Tilbudet om dåp er ikke tilstrekkelig kommunisert ut fra oss. Dette kan gjøre det mindre attraktivt for medlemmene å døpe barna sine hos oss.

3.1.2.4. Konfirmanntilbud

Det er gjennom konfirmasjonstilbudet fra Døvekirken vi ønsker å satse på følgende delmål:

- Konfirmasjonstiden gir næring til tro og liv
- Konfirmerte 18-åringer har kjennskap til og kunnskap om det sentrale i kristen tro og praksis

Konfirmasjonstilbudet fra Døvekirken gis på forskjellige plan: som tilrettelegging for konfirmanter i lokale menigheter, som tilbud i Døvekirken og gjennom en nasjonal konfirmantleir. Derfor gjennomfører menigheter gjennomfører både konfirmantundervisning i Døvekirken og følger opp døve og hørselshemmede konfirmanter i sine lokale menigheter dersom disse ønsker det. Trosopplæringslederne og trosopplærere gir også råd til lokale kateketer og trosopplærere om det å ha en døv og hørselshemmet konfirmant og hvordan undervisningen lokalt kan tilrettelegges. Etter en nedgang i årene 2012 til 2014 er antallet konfirmanter i 2015 tilbake på samme nivå som i

2011. I 2015 ble 2/3 av konfirmantene våre konfirmert i Døvekirken og 1/3 i lokale menigheter.

Døvekirken arrangerer en nasjonal konfirmantleir der både døve og hørselshemmede konfirmanter fra Døvekirken og lokale menigheter deltar. Ansvar for å lede, planlegge og gjennomføre leiren roteres mellom samarbeidsområdene. I 2015 ble leiren gjennomført på *Himmel og Hav* i Stavanger der temaet var påske med vandring gjennom påskeevangeliet fra palmesøndag til påskedag.

MInILederKurs (MILK), et grunnleggende ledertreningsprogram, tilbys til alle fjorårets konfirmanter. Undervisningen gis over to samlinger, en helg på høsten og under konfirmantleiren i uke 5. På leiren gis også praktiske lederoppgaver til MILKerne. 2015 var 10 ungdommer aktive i MILKopplegget.

Vurdering:

Døvekirken har engasjerte medarbeidere som gir et godt og attraktivt tilbud til både døve barn og unge og barn av døve. Det som mangler er godt kommuniserende liturgier for dåp og konfirmasjon.

Tiltak:

Arbeidet med å få fungerende og godt kommuniserende liturgier for dåp og konfirmasjon på plass må prioriteres og intensiveres i 2016. Planer for trosopplæring må revideres i 2017 og 2018.

3.1.3. Folkekirken engasjerer seg i samfunnet

Det er på flere plan at Døvekirken engasjerer seg i samfunnet. Som spesialtjeneste er engasjementet spisset mot døve som en språklig og kulturell minoritet.

3.1.3.1. Engasjement på prostiplan

Nåen av delmålene blir primært ivaretatt gjennom engasjement fra hovedkontoret som igjen skaper engasjement i menighetene:

- Lokalt og globalt diakonalt arbeid er styrket gjennom strategisk tilrettelegging og samarbeid med andre diakonale aktører
- Kirken er en viktig kulturarena i samfunnet

Signo

Stiftelsen Signo er en selvstendig, diakonal stiftelse innen Den Norske Kirke og gir tegnspråklige tilbud til døve, hørselshemmede og døvblinde. Signo ble grunnlagt som «Hjemmet for Døve» av den første norske døvepresten Conrad Svendsen. Døvekirken har nære bånd til Signo gjennom et nært samarbeid diakonalt og kirkelig samarbeid. Døvekirken er også representert i stiftelsens råd og døveprosten sitter i Signo sitt hovedstyre. Signo har ansatt en egen prest som også er en del av det faglige fellesskapet i Døvekirken. Både tjenesten hans og Tomaskirken som sansekirke har spesielt fokus på utviklingshemmede døve.

Samarbeid med Misjonsselskapet og Hald

Døvekirken har et tett samarbeid med Misjonsselskapet om døveskoler og på etablering av en døvekirkelig tjeneste på Madagaskar. Frem til 2015 har seniorprest i Døvekirken Terje J. Johnsen vært engasjert i en 5-års periode som som rådgiver for Det norske misjonsselskap. Av økonomiske årsaker avsluttes dette engasjementet 2015, men samarbeidet fortsetter.

Døvekirkens Misjonskomite har inngått et samarbeid med Hald internasjonale senter, hvor en ønsker å få til et kombinert tilbud knyttet til utveksling av ungdommer mellom Madagaskar og Norge. Dette tilbudet til døve ungdommer vil inneholde både konkrete studier på Hald, og utplassering enten en norsk døvemenighet eller en gassisk døveskole.

Generelt arbeides det for å styrke misjonsengasjementet i døvemenighetene.

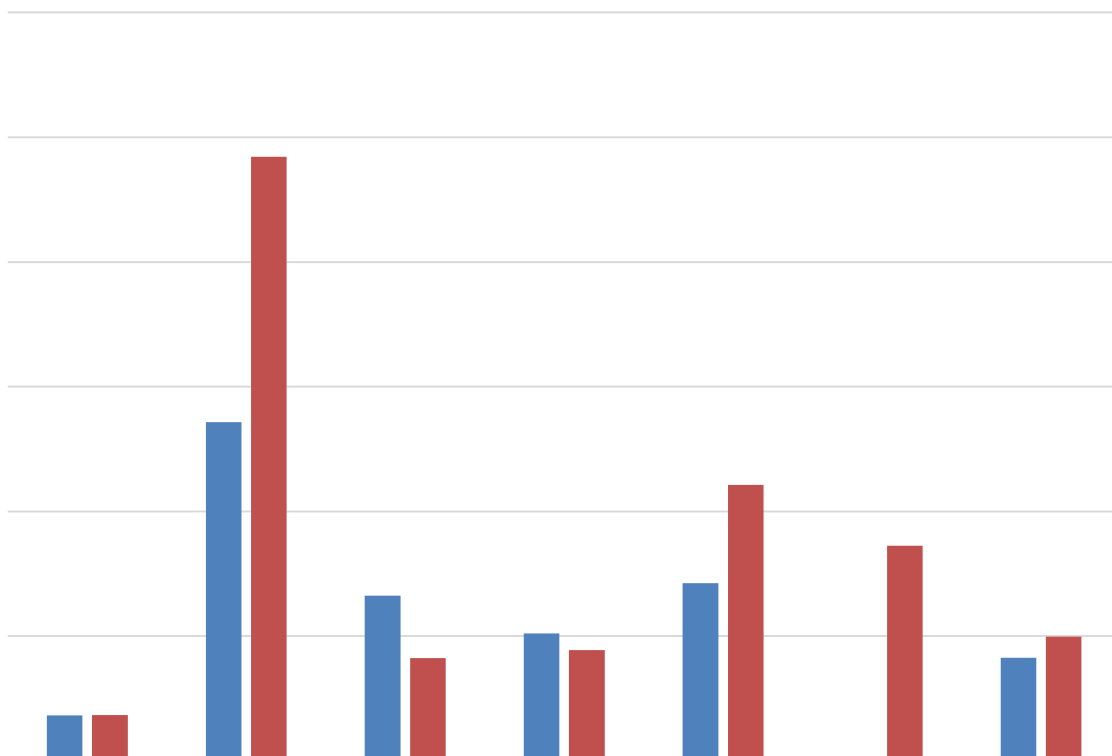
Døvekirken som kulturell aktør i døvesamfunnet

Døvekirken er en av de sentrale kulturelle aktørene i det norske Døvesamfunnet. Det er bruken av norsk tegnspråk som kjennetegner dette samfunnet. Døvekirkene er viktige arenaer for språkutvikling og språkbruk. Døvekirken har et tett samarbeid med Norges Døveforbund, dens foreninger, døvblindes organisasjoner, Språkrådet og andre som engasjere seg for døve og deres språk.

Hvert år arrangeres det Døves kulturdager som er en tegnspråklig kulturfestival som innledes med en fagdag om tegnspråk. Døvekirken er en fast bidragsyter gjennom sine medarbeidere, en gudstjeneste som en fast del av programmet og de siste årene også gjennom workshop om poesi og tegnspråksalmer.

Vigslingen av Døvekirken i Sandefjord 27. september 2015 var et av høydepunktene under Døves kulturdager 25. - 27. september 2015.

Valgdeltakelse kirkevalg

	OSLO med Sandefjord	STAVANGER m. Kristiansand	BERGEN	ÅLESUND	TRONDHEIM	TROMSØ	SUM
■ Valgdeltakelse i 2011	3,64%	27,14%	13,25%	10,22%	14,23%		8,27%
■ Valgdeltakelse i 2015	3,66%	48,43%	8,23%	8,87%	22,13%	17,24%	10,0 %

Kirkevalget 2015

3.1.3.2. Engasjement i menighetene

Kirkevalget i 2015 skapte mye engasjement i menighetene. Døvekirken er videre sentrale og viktige møtepunkt i døvesamfunnet. Noen av delmålene blir derfor primært ivarettatt gjennom engasjement i menighetene:

- Deltakelsen ved kirkevalgene har økt»
- Flere menigheter i Oslo bispedømme har vedtatt plan for diakoni
- Flere kirker i Oslo bispedømme er åpne på dagtid
- Flere menigheter blir «grønne menigheter»

Døvekirken ønsker ikke å være en kirke for Døve, men en kirke «av Døve» som det sies. Målet er at døve selv myndiggjøres til å stå opp selv og representere seg selv. Det er derfor et mål at Døvekirken i økende grad ledes også av døve gjennom rådsstrukturen. Dette gir utfordringer men også økt engasjement. Valgdeltakelsen i har økt fra 8% i 2011 til 10% av de stemmeberettigete, samtidig har antall stemmeberettigete økt med 7%. Det er store variasjoner mellom døvemenighetenes valgoppslutning.

Alle menigheter i Døvekirken har en helhetlig menighetsplan som gjennomgås under de årlige prostebesøkene og som inkluderer også en plan for menighetens diakonale engasjement. Som spesialmenigheter har Døvekirken et bredt diakonalt tilbud og hver dag er det flere av døvekirken som står åpen for møte med mennesker og med Gud.

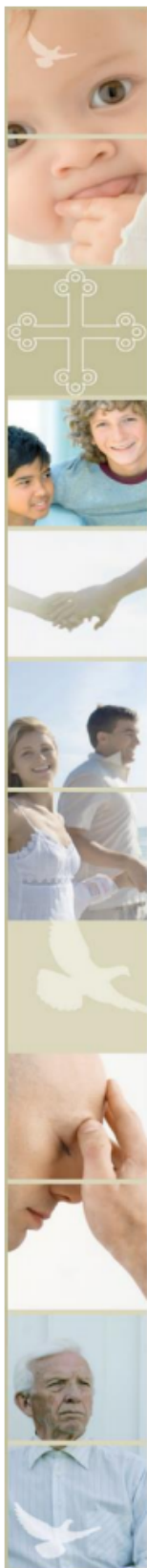
I 2015 er 2 av 6 døvemenigheter sertifisert som grønne menigheter og flere vil utfordres til dette i denne menighetsrådsperioden.

Vurdering:

Døvekirken er sterkt engasjert i samfunnet og spesielt døvesamfunnet. Det er en utfordring å holde engasjementet på nåværende nivå og ev. utvide det med de tilgjengelige ressursene. Likevel skulle det være mulig at Døvekirken i enda større grad er åpen og tilgjengelig og at flere menigheter sertifiseres som grønne menigheter.

Tiltak:

Menighetene utfordres til å holde Døvekirken åpen i flere dager og at det gjøres bedre kjent når Døvekirken er åpen. Det inviteres til en erfaringsutveksling fra de menighetene som er grønne menigheter slik at flere kan søke om sertifisering. Allerede under Døvekirkens fellesmøte i 2016 bør

Verdier for ansatte i Oslo bi

Visjon for kirken i Oslo bispedømme:

Mer himmel på jord – Levende, nær og til

ÅPENHET: Vi vil ha åpen og tydelig kommunikasjon.	På vår • • • • •
KVALITET: Vi vil være kompetente og oppdaterte medarbeidere innen hver våre fagfelt.	På vår • • • • •
ENGASJEMENT: Vi vil stimulere hverandre til engasjement, refleksjon og utvikling i arbeidet.	På vår • • •
RESPEKT: Vi vil anerkjenne alles likeverd gjennom å inkludere, bygge tillit og opptre troverdig.	På vår • • • • •

Å K E R – gjennom disse verdiene kan det spire og vokse

spedømmeråd og Døvekirken

gjengelig – med Jesus Kristus i sentrum

arbeidsplass betyr det at vi

verdsetter og fremmer mangfold, meningsutveksling og saklig uenighet
delar relevant informasjon
inntar en lyttende og dialogisk holdning til kollegaer og andre vi møter
gir ros og ærlige og konstruktive tilbakemeldinger
følger rutiner for varsling
er tilgjengelige (konkretiseres lokalt)

arbeidsplass betyr det at vi

løfter blikket og fokuserer på felles verdier, mål og strategier
er profesjonelle, godt forberedt, ryddige og holder det vi lover
stimulerer til faglig, personlig og åndelig utvikling
har avklarte forventninger til hverandre og til utført arbeid
viser vilje til endring og omstilling
tar imot og inkluderer nyansatte på en god måte

arbeidsplass betyr det at vi

støtter, oppmuntrer, utfordrer og lærer av hverandre
verdsetter kreativitet, initiativ og skaperglede
gir rom for humor, glede og entusiasme i hverdagen

arbeidsplass betyr det at vi

anerkjenner alles likeverd uavhengig av kjønn, legning, alder, funksjonsevne, etnisitet, bakgrunn, språk og kultur
anerkjenner hverandres arbeidsfelt som en del av helheten
respekterer beslutninger som er fattet
har nulltoleranse for mobbing
snakker til hverandre og ikke om hverandre
bidrar til gode arbeidsforhold tilpasset den enkeltes livsfase og helse

frem gode arbeidsfellesskap i Oslo bispedømme.

DEN NORSKE KIRKE
Oslo bispedømmeråd

det undersøkes hvordan valgdeltakelsen kan i 2019 kan økes gjennom å lære fra menighetene med høy oppslutning.

3.1.4. Flere får lyst til å arbeide i kirken

Flere og spesielt flere Døve skal få lyst til å jobbe i en kirke av Døve. Døvekirken ønsker å legge til rette for dette gjennom et godt arbeidsmiljø, kompetanseheving blant medarbeiderne og aktiv rekruttering av nye ansatte.

3.1.4.1. Arbeidsmiljø

Et godt arbeidsmiljø, både fysisk og psykososial, er viktig for at flere skal få og beholde lyst til å arbeide i kirken. Dette kan vi relatere til følgende delmål:

- Det er godt samarbeid mellom begge arbeidsgiverlinjene på sokne-, prosti- og bispedømmenivå
- Kirken i Oslo bispedømme har god ledelse og personalforvaltning
- Sykefraværet er fortsatt lavt

Døveprosten og kirkevergen samarbeider om en felles ledelse etter Asker-modellen. Detter samarbeidet skal fordypes og utvides. Etter at Camilla Høiberg ble tilsatt som ny kirkeverge høsten 2015 jobbes det med å danne en ny felles stab på hovedkontoret av døveprostens og kirkevergens stab.

Prosten og kirkevergen reiser på prostebesøk til alle menighetene minst en gang i året for å møte menigheten, menighetsrådet og staben, for å kartlegge det fysiske arbeidsmiljøet og gjennomføre medarbeidersamtaler.

Døvekirken er en arbeidsplass der to kulturer møtes: den tegnspråklige døvekulturen og den talespråklige norske kulturen fra Den norske kirke. Dette kan føre til utfordringer i arbeidsmiljøet og dette kom fram i arbeidsplassundersøkelsen våren 2015. Derfor ble det initiert en prosess med 5 arbeids-miljøsamlinger for alle ansatte i Døvekirken med fokus på en ny kultur basert på felles verdier for ansatte (se side 20-21). Verdiene ble utarbeidet i samarbeid mellom Oslo bispedømme, Døveprostiet og Døvekirkenes fellesråd. Prosessen startet sommeren 2015 og skal følges opp med en medarbeidersamling over to dager våren 2016. Verdiene skal også prege samarbeidet mellom ansatte og frivillige i menighetene. Kirkeverge og prost oppmuntrer til en stabskultur preget av dialog med empati og ros. Det er etablert gruppeveiledning og tilbud om individuell veiledning for alle ansatte i Døveprostiet.

Til tross for at noen ansatte sliter med kroniske sykdommer ligger nærværsprosenten i Døveprostiet på 96 % og i fellesrådet på 93%.

3.1.4.3. Kompetanseheving

Døvekirken er et tjenestested som krever høy kompetanse på to fagfelt, både innenfor det kirkefaglige og døvekirkefaglige. Det er bare unntaksvis vi finner ansatte som er kompetente i begge felt. Derfor må Døvekirken jobbe aktivt både med få døve til å ta utdanning og med kontinuerlig kompetanseheving av våre ansatte. Delmål relatert til dette er derfor særlig relevant:

- Tilsatte i kirken har systematisk tilbud om kompetanseheving, etter- og videreutdanning
- Oslo bispedømme er i kontakt med institusjoner som utdanner til kirkelig tjeneste

Døvekirken har etablert et samarbeid med flere utdanningsinstitusjoner innenfor kirkelige fag. Et viktig samarbeidsområde er tilrettelegging av studier og kurs for døve studenter og Døve ansatte som studerer. I 2015 ble det gjennomført studier i samarbeid med Døvekirken ved NLA, Menighetsfakultetet, Teologisk fakultet og Høyskolen i Volda.

Gjennom dett samarbeidet er f.eks. flere medarbeidere i trosopplæringen i gang med å skaffe seg 60 SP innen pedagogikk og teologi og noen har gjennomført opplæring og eksamen i bibelhebraisk.

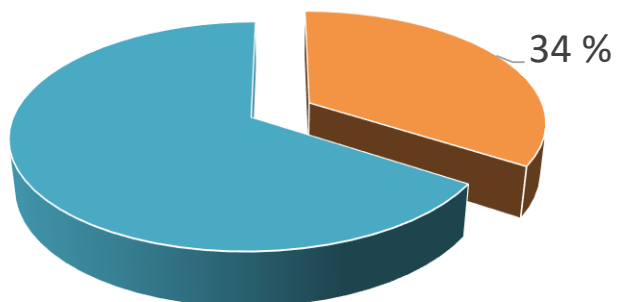
For kompetanseheving og språkutvikling i Norsk tegnspråk samarbeider Døvekirken spesielt med Høgskolen i Sør-Trøndelag, fra 1.1. 2016 NTNU, i Trondheim. Innenfor dette samarbeidet arrangeres det hvert år et etterutdanningstilbud for døvekirkens ansatte.

3.1.4.4 Rekruttering

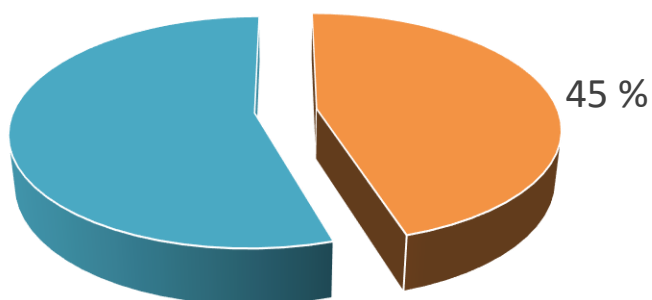
Døvekirken skal ikke bare være kirke for døve men av døve og samtidig være en god arbeidsplass for alle ansatte. Rekruttering og delmålene som relaterer seg til dette er derfor et viktig satsingsområde for Døvekirken:

- Kirken markedsføres som en god arbeidsplass med ulike jobbmuligheter – uavhengig av funksjonsnivå
- Kall og utfordring til kirkelig tjeneste står sentralt i menighetenes ungdomsarbeid og i samarbeidet med de kristne ungdomsorganisasjonene
- Menighetene arbeider systematisk med rekruttering og oppfølging av frivillige medarbeidere

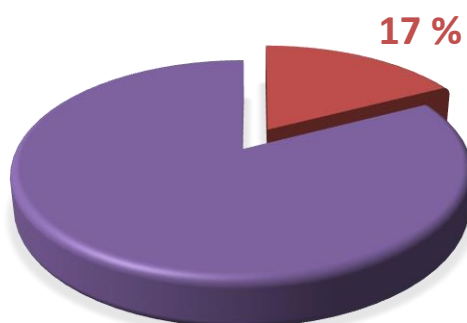
Døve ansatte i Døvekirken i 2012

Døve ansatte i Døvekirken i 2015

ET FAREGERIKT FELLESSKAP: INVANDRERE BLANT ANSATTE I DØVEPROSTIET

Etter noen år med lave søkertall til stillingene valgte Døvekirken å satse på rekruttering av døve til stillinger i Døvekirken. Som en del av dette oppfordres Døve til å søke og døve studenter følges opp gjennom tett kontakt, praksisplasser, tilbud og vikaroppdrag og inklusjon i Døvekirkens faglige fellesskap.

Mange nyansatte i Døvekirken de siste årene har bakgrunn fra barne- og ungdomsarbeidet i døvemenighetene. Spesielt speideren ser ut til å gi mange gode medarbeidere.

Døvekirken ser ikke på døvhet som en funksjonshemming, men som en ressurs. Det er også ønskelig at døvblinde og døve med funksjonshemming i større grad skal kunne gjøre tjeneste i Døvekirken. Likestilling i Døvekirken er både likestilling av begge kjønn og likestilling mellom døve, døvblinde og hørende.

At Døvekirken er kirke av døve ble synlig da Lisa Lind som den første døve kvinnen i Norden ble ordinert til prest 18. januar 2015 og senere innsatt som kapellan/prostiprest i Trondheim (se bilde side 22).

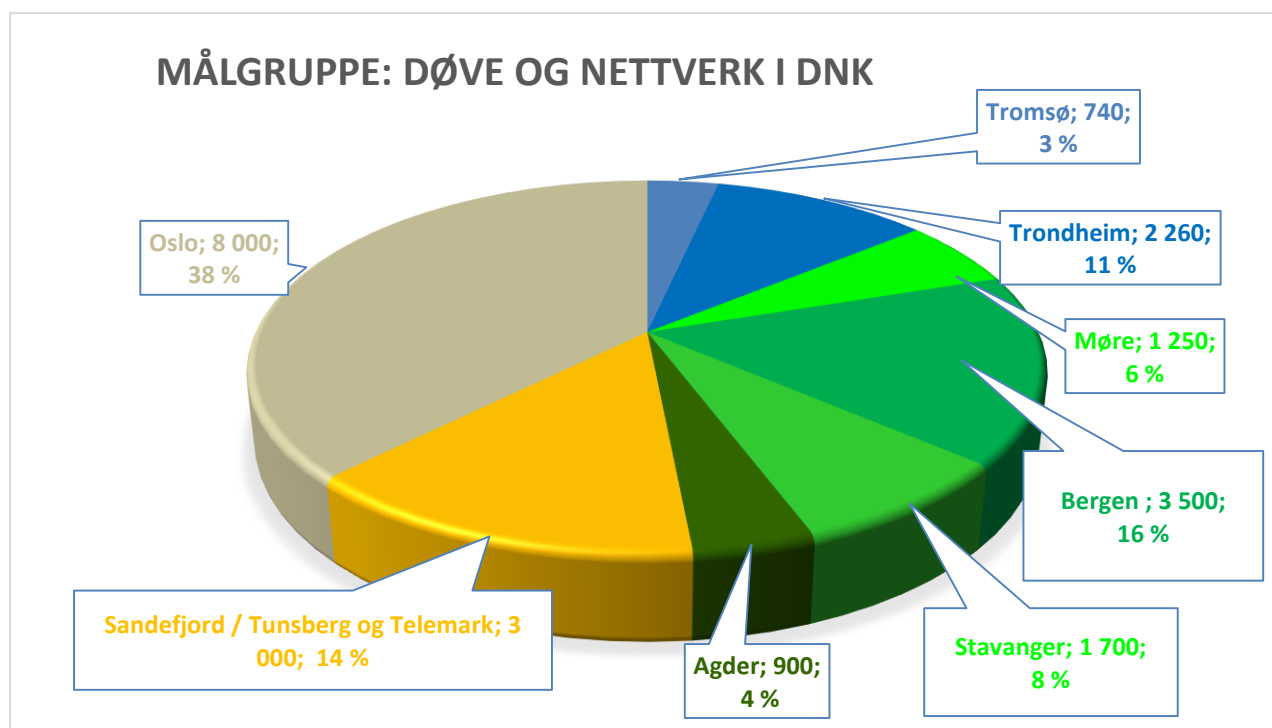
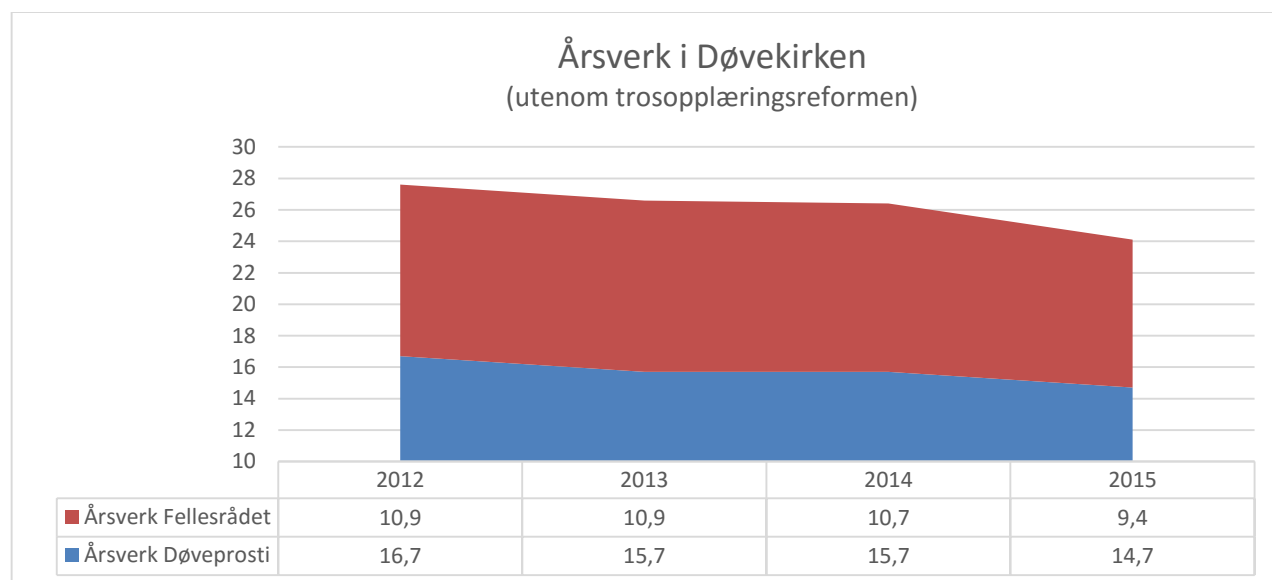
I 2015 ble det gjennom en konsultasjonsprosess utarbeidet nye bemanningsplaner for både Døveprostiet og Døvekirkenes fellesråd. Bemanningsplanene skal sikre en ny fordeling av de tilgjengelige ressursene slit at målet om 8 døvemenigheter kan nås innen 2019. Bemanningsplanene tar i større grad enn før utgangspunkt i aktivitetsnivået og medlemstallet i de enkelte menighetene men tar også høyde for spesielle situasjoner slik som i Nord-Norge med mange sprettboende døve. Bemanningsplanen i døveprostiet ble vedtatt i 2015 og bemanningsplanen i Fellesrådet forventes vedtatt våren 2016.

Vurdering:

Der forskjellige kulturer møtes kan det fort blir spenninger, det er derfor en riktig prioritering av Døvekirken å satse på arbeidsmiljøet. Kompetanseheving er noe som ikke bare bidrar til å få kvalifiserte medarbeidere, men som også gjør at flere får lyst til å jobbe i kirken. Når mange ansatte i Døvekirken nå er i ferd med å gå av med pensjon er det nødvendig å rekruttere nye medarbeidere. At Døvekirken i denne sammenheng satser på døve bidrar ikke bare til å styrke Døvekirkens identitet, men også at flere kan få jobb i kirken. De fleste døve studentene er nå halvveis eller lengre i studieløpet.

Tiltak:

Arbeidet med kompetanseheving og forbedring av arbeidsmiljøet må fortsettes. For kompetansehevingen bør det søkes om ekstern finansiering for å unngå belastninger av budsjettene. Arbeidet med å motivere nye ungdommer til å ta kirkelig utdanning bør gjennom menighetens daglige arbeid, trosopplæringen og intensiveres f.eks. gjennom informasjon på ungdomsleirene, konfirmantleir og ledertreningsprogrammet.

3.2. Døvekirkenes kirkepolitiske målsettinger: Visjon og strategi for 2015-19

3.2.1 Om prosessen

Døvekirken utviklet sin visjon og strategi, kalt «Døvekirkenes kirkepolitiske målsettinger», for første gang i perioden 2007-2009. I juni 2009 sluttet Oslo bispedømmeråd seg til disse målsettingene.

Etter oppfordring fra Oslo bispedømmeråd er disse kirkepolitiske målsettingene i 2014 revidert som et strategi- og måldokument for Døvekirken for menighets- og bispedømmerådsperioden 2015 – 2019.

Målsettingene som ble vedtatt i 2014 er en revisjon av de første kirkepolitiske målsettingene for Døvekirken som Oslo bispedømmeråd sluttet seg til i 2009.

3.2.2. Konkretisering og vurdering av De kirkepolitiske målsettingene for Døvekirken for 2015-2019

Hovedmål	Delmål	Behov/Milepæler	Vurdering for 2015	Tiltak for 2016
1. KIRKEN ER DER DØVE ER SAMLET <i>Egne gudstjenestesteder og menigheter</i> På steder som ikke har døvekirke, men der det finnes døveforening og/eller et sosialt, språklig fellesskap mellom døve, er det naturlig at det er et kirkelig tilbud som et fast gudstjenestested.	8 levende og aktive menigheter med gudstjeneste annenhver uke, dvs. minst 20 gudstjenester i helger og på helligdager årlig	Gudstjenesteforordning og etablering av to menigheter til gjennom statusendring fra utvalg til råd og 1 ny prestestilling	I september 2015 ble Døvekirken i Sandefjord vigslet og det forventes at kirkerådet etablerer Døves menighet Sandefjord med Tunsberg bispedømme og Telemark som sokn i 2016	Ansettelse av Døveprest i Kristiansand og etablering av prestekontor der.
	Minst et fast gudstjenestested i hvert bispedømme i tillegg til døvekirken med regelmessige gudstjenester minst 3. hver måned dvs. minst 4 gudstjenester i året	Nyetablering og økning av gudstjenesteeantallet	3 Menigheter har minst et gudstjenestested ved siden av døvekirken med minst 4 gudstjenester. Forslag til ny forordning som legger til flere gudstjenestesteder er utarbeidet.	Implementering av den nye gudstjenesteforordningen.

	Mer effektiv bruk av personalressursene dvs. f.eks. prester bør ha minst 24 gudstjenester i helger og på helligdager årlig	Økning	Utarbeidelse av nye bemanningsplaner for Døveprostiet og fellesrådet.	Implementering av bemanningsplanene fram til 2019
	En døveprest som følger opp tjenesten i hvert bispedømme (kontaktprest)	Etablering av kontaktprester gjennom endring av stillinger	Utarbeidelse av ny gudstjenesteforordning med tydelig definisjon av døvesoknene og ansvaret,	Implementering
	En trosopplærer/-kateket som følger opp trosopplæringen i hvert bispedømme (kontakttrosopplærer/-kateket)	Etablering	Etablert i Møre og Oslo	Etablering under alle prostebesøk

2. OPPFØLGING AV DØVE I DERES LOKALE HØRENDE MENIGHETER

Noen døve bor for langt fra nærmeste faste døvekirkelige gudstjenestested eller er av andre grunner sterkere forankret i lokale hørende menigheter. Døvekirken og de lokale menighetene har et felles ansvar for å gi dem et fullverdig kirkelig tilbud, og Døvekirken kan tilby veiledning til lokale menigheter slik at disse kan følge opp sine døve og hørselshemmede medlemmer.

Samarbeid med alle bispedømmene og at dette samarbeidet er forankret i kirkerådets og bispedømmenes målsettinger (slik som samisk).

Etablering

Ikke på plass

Utsending av et brev til alle bispedømmene

Etablere kontakt og samarbeid mellom lokale hørende menigheter, Norges Døveforbund med døveforeningene og Døvekirken

Etablering

Ikke på plass

Utarbeidelse av mal for brev som kan sendes til menighetene gjennom bispedømmene. (Etter innspill fra Møre)

Etablere tilbud for døve f.eks. «nettkonfirmant» som fjernundervisning

Prosjekt etter gudstjenestereformen, dvs. 2018-2019

I tankestadiet

Utvikle et konsept for «nettkonfirmant»

Etablere ordninger for både tegnspråktolk, stemmetolk, skrivefolk og folk for døvblinde

Forhandlinger med NAV

Etablert et samarbeidsforum mellom nav fellestolk og hovedkontoret

Utvikle samarbeidet og kartlegge ordninger

3. BIBELEN PÅ TEGNSPRÅK

Gjennom kontinuerlig oversettelsesarbeid skal bibelen gjøres tilgjengelig på norsk tegnspråk.

Tekstboken for Døvekirken med viktige bibelske fortellinger er tilgjengelig på norsk tegnspråk. Etter dette prioriteres det tekster fra tekstboken for Den norske kirke tilsvarende minst en bibelsk bok i året.

Kr. 110.000 i året (2014-kroner) fra forskjellige kjelder f.eks. fellesrådet og bibelselskapet

Kjernefortellingene er for trosopplæringen er oversatt og oversettingsarbeidet for flere viktige tekster er i gang som del av gudstjenestereformen og døvekirkens tekstbok

Oversettelse av flere tekster og spesielt tekster som trengs til kirkelige handlinger

4. GUDSTJENESTEREFORM I DØVEKIRKEN

Døvekirken fikk sin høymesseliturgi i 1995. I samspill med den norske kirkes gudstjenestereform må Døvekirkens gudstjeneste utvikles. I tillegg til høymessen må det utarbeides dåps-, konfirmasjons-, vigsels-, gravferds-, og andre liturgier slik at det foreligger alterbøker på norsk tegnspråk.

Gudstjenestereform med ny høymesse samt kirkelige handlinger på norsk tegnspråk

Finansiering må sikres til og med 2017

Hovedgudstjenesten ble godkjent desember 2015

Implementere hovedgudstjenesten i menighetene og satse på kirkelige handlinger

Tekstbok

Finansiering må sikres til og med 2018

Tekstrekken er godkjent.

Oversettelse av flere tekster

Poesi- og salmebok

Finansiering må sikres

En stor del av finansieringen er sikret gjennom eksterne midler

Innsamling og utvikling av salmer, bønner og poesier

Kontinuerlig utvikling av gudstjenestelivet

Etablering av gudstjenesteutvalg for prostiet.

Hovedgudstjenesten er godkjent.

Utvikling av utkast til flere alternativ i menighetene

5. KIRKENS REFORMER OG PLANER.

Døvekirkene skal ha aktivt, mangfoldig og hyppig gudstjeneste- og menighetsliv. Trosopplæringsreformen, gudstjenestereformen, diakonireformen, kunst i kirken, demokratireformen m.m. skal også gjelde i døvekirken

Helhetlig menighetsplan etter mal fra kirkerådet som inkluderer trosopplæring, diakoni, misjon, kunst/kultur og tegnspråkhandlingsplan brukes i menighetene.	Evalueres en gang i året, og revideres en gang per menighetsperiode. Opptaksutstyr og rutiner for tegnspråklige sakspapirer.	Planene gjennomgås under prostebesøkene	De nye menighetsrådene utfordres til en gjennomgang og ev. revisjon av planene
Det bør fremmes kandidater til menighetsrådsvalg fra distriktene innenfor hver døvemenighet. Kirkevalget må gjennomføres ved alle faste gudstjenestesteder.	Gjennomføring ved kirkevalg 2015. Reisekostnader.	Svært varierende, men flere kandidater fra distriktet.	Enda mer fokus på soknene utenfor døvekirken fram til valget i 2019
Alle faste gudstjenestesteder bør være representert i menighetsrådet/-utvalg eller et distriktutvalg.	Eableres	Ikke etablert	Representasjon av hele soknet tas opp på prostebesøk og under kurs for nye menighetsråd
Døvekirken ivaretas i den nye kirkeordningen	Revidering av forskriftene for Døvekirken som en del av arbeidet med ny kirkeordning og -lov.	Døveprostiets tildeling fra departementet har blitt en del av den allmenne tildelingen til Oslo bispedømme	Fokus på tildelingene og aktivt engasjement i debatten

6. IVARETAKELSE AV KOMPETANSE OG DEN FAGLIGE FORANKRINGEN PÅ DEN DØVEKIRKELIGE TJENESTE

Videreutvikle den døvekirkelige tjenesten gjennom et aktivt faglig arbeid. Sette i gang rekrutteringsarbeid for å få flere søkere til stillinger i døvekirken og å få flere døve til å ta kirkelig utdanning.

Etablering av en spesialisering for døvekirkelig tjeneste i samarbeid ved høgskole/universitet (f.eks. HiST/MF)

Etablering av flere kurs og studieopplegg, videreutvikling av etterutdanningsopplegget. Kompetanseplaner.

Godt etterutdanningsopplegg ved HiST

Intensivering av kontakten til utdanningsinstitusjonene for å få et videreutdanningstilbud med studiepoeng.

Flere døve studenter i kirkelige og andre relevante fag

Rekruttering og oppfølging av flere nye studenter.

Flere studenter tar kirkelig utdanning og får et veiledningstilbud fra Døvekirken

Informasjon om kirkelig utdanning på leir og i menighetene.

6 medarbeidere deltar på et studieopplegg i samarbeid med HiVolda og TF

Flere døve ansatte i Døvekirken

Aksept for tegnspråkkunnskap og kunnskap om døvesamfunnet som grunnleggende kvalifikasjon.

Antall døve ansatte øker i Døvekirken.

Døve oppfordres til å søke i alle utlysninger i Døvekirken.

7. BEREDSKAPSORDNING FOR DØVEPROSTIET

Opprette beredskapsordninger for døveprostiet

8. MEDIA

Målet er jevnlig gudstjenester og andakter på nett og TV. Døvekirkens hjemmesider må videreutvikles til en tospråklig hjemmeside (norsk tegnspråk og primært bokmål).

Det skal være informasjon på norsk tegnspråk på Den norske kirkens hjemmesider. Dette skal det inkludere informasjon om Døvekirkens tjenester.

Etablering av beredskapsordninger og rutiner for både presteberedskap og kriseberedskap

Etablering

Revisjon av beredskapsområdene i Oslo bispedømme uten at Døveprostiet ble innlemmet.

Tas opp i styringssamtalene

Tre tegnspråklige gudstjenester i året (jul, påske, pinse) på NRK.

Opptak av en tegnspråklig gudstjeneste hver måned og en tegnspråklig andakt hver uke som publiseres på hjemmesiden til Døvekirken

Opptaksutstyr og rutiner for opptak i hver menighet
Kriterier for kvalitet til opptakene

Samarbeid med NRK om to nye gudstjenester på TV.

Flere gudstjenester og andakter blir tatt opp.

Etablering av rutiner for publisering

Tospråklige hjemmesider for Døvekirken

Opptaksutstyr og rutiner for opptak i hver menighet. Kriterier for kvalitet til opptakene

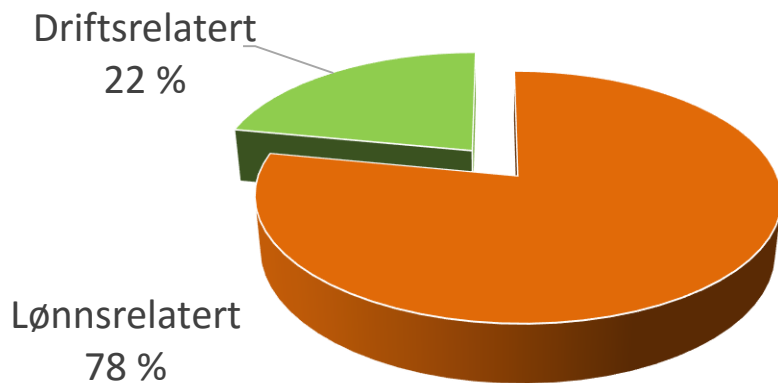
Lederen og andakt fra Døves blad og deler av årsmeldingen legges ut på norsk tegnspråk.

Hele årsmeldingen legges ut på norsk tegnspråk. Utviklingen av et konsept for en tospråklig hjemmeside

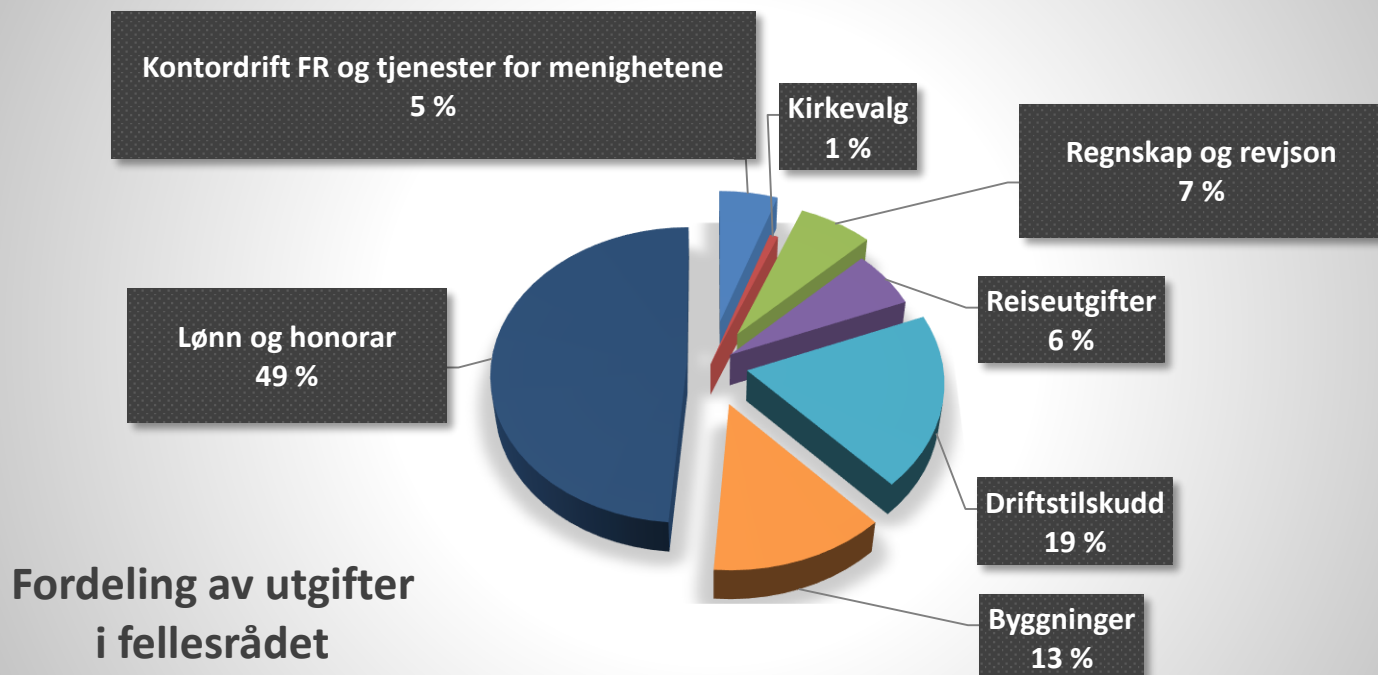
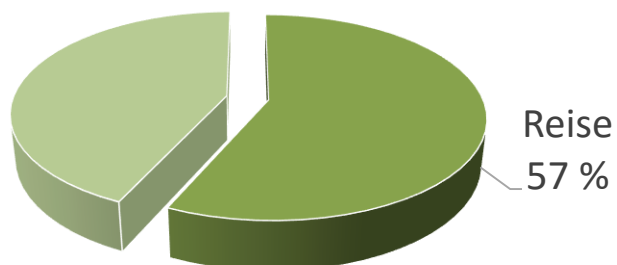
Informasjon på norsk tegnspråk og om Døvekirken på Den norske kirkes hjemmesider (inkludert bispedømmene)	Prioritering i Kirkerådet og bispedømmene. Bevisstgjøring og rutiner i bispedømmene og de sentrale råd.	Ikke på plass	Tas opp i styringssamtale og et brev til bispedømmene.
Døves blad skal være tospråklig.	Flere bidrag på norsk tegnspråk.	Andakter og leder er tilgjengelig på norsk tegnspråk.	Flere artikler legges ut på tegnspråk.
Bedre integrasjon mot kalenderverktøy og sosiale medier	Integrering av modulene som del av it-satsing i kirken.	Verktøy er ikke integrerte.	Kartlegging av mulighetene og ev. byte av verktøy for hjemmesiden.

Utgiftsfordeling Døveprosti 2015

Reiseutgifter av driftsutgifter i Døveprostiet

4. Økonomisk styring og kontroll i virksomheten

4.1. Overordnet vurdering av opplegg for styring/kontroll

Det er Oslo bispedømme ved biskop og bispedømmeadministrasjonen som utøver styringsretten overfor Døveprostiet, mens det er kirkerådet som utøver styringsretten overfor fellesrådet.

4.2. Styring og kontroll i Døveprostiet

Oslo bispedømme følger statens regler for økonomi- og virksomhetsstyring. Økonomi- og administrasjonsavdelingen utarbeider som regel månedlige regnskapsrapporter. Disse rapportene tas opp i Døveprostens stab hver måned og i faste møter med økonomi- og administrasjonsavdelingen hvert kvartal sammen med kommentarer og avviksanalyse. Dette gir muligheten til å være proaktive i forhold til budsjettstyringen.

Sirka 90% av kostnadene i Døveprostiet er direkte personalrelatert. Endringer i personalkostnadene f.eks. gjennom vakanser, sykdom eller permisjoner resulterer derfor ofte i forholdsvis store avvik fra budsjettet. Døveprostiet må budsjettere slik at det er nok til lønn og drift for alle ansatte, men kan ikke forutse alt som skjer. Det er ikke enkelt for Døveprostiet å engasjere vikarer som kan gå rett inn i tjenesten, Døvekirken jobber med å knytte til seg vikarer som kan tilkalles ved behov. Sommeren 2015 la prostiet derfor an til et stort mindreforbruk som høsten 2015 ble redusert gjennom deltidsansatte fikk tilbud om en midlertidig økning i stillingsprosenten.

Riksrevisjonen har ikke avsluttet revisjonen av Oslo bispedømmeråds samlede årsregnskap 2015. For årsregnskapet 2014 konkluderte Riksrevisjonen i sin beretning at årsregnskapet for Oslo bispedømmeråd og med dette også Døveprostiet var utarbeidet i samsvar med regelverk for statlig økonomistyring i Norge. Riksrevisjonen kontrollerte utvalgte disposisjoner og hadde ingen vesentlige merknader.

Vurdering:

Oppsummerende er det vår vurdering at systemer, rutiner og kontroll gjennomgående fungerer tilfredstillende, og at vi i stor grad evner å oppnå fastsatte mål. Det er ønskelig med en bedre samordning av fellesrådets og døveprostiets økonomi.

Tiltak:

Møtene med og rapportene fra økonomi- og administrasjonsavdelingen i Oslo bispedømme prioriteres og det legges opp til videre proaktiv styring. En gang i kvartalet orienteres det om økonomistatus i begge linjene på hovedkontorets stabsmøter.

4.3. Økonomisk situasjon i fellesrådet

4.3.1. Visjonen

Med Jesus Kristus i sentrum skal Døvekirken være nær og tilgjengelig på tegnspråk der døve bor.

Det innebærer at Døvekirken skal betjene døve i hele landet. Derfor har Døvekirken drevet med aktivt menighetsplanting. I 2012 var det 5 døvemenigheter og når det i 2019 er 8 menigheter skal vi klare å realisere en viktig del av denne visjonen.

4.3.2. Den økonomiske situasjonen

Døvekirken fikk mange ekstraoppgaver pga. reformer i staten og kirken. Døvekirkenes fellesråd fikk i 2014 også store ekstrabelastninger gjennom endringer i KLP, som gjorde at det betales pensjonsutgifter for alle stillinger, også de som jobber mindre enn 14 timer i uken. Dette gjorde at egenkapitalen ved inngangen av 2015 var negativt og at dramatiske tiltak måtte settes inn slik som ansettelsesstopp eller kutt av all vedlikehold på bygningene.

4.3.3. Bygningene - vår hovedutfordring

Døvekirken skal være folkekirke for døve i hele Norge. Derfor er Døvekirken i vekst og har etablert flere menigheter. Noen av dem har allerede fått status som selvstendige menigheter og andre vil få det li løpet av kort tid. Mye av dette har vi klart gjennom intern effektivisering og rasjonalisering, men vi er i ferd med å møte grensene i dette. Bevilgingen til Døvekirken har så langt bare blitt prisjustert, men ikke endret seg etter etableringen av nye menigheter i Tromsø, Sandefjord og Kristiansand. I motsetning til vanlige fellesråd har Døvekirkenes fellesråd ingen kommune i ryggen som kan bistå med et skippertak når det gjelder kirkebygg. Konkret sliter vi med følgende kostnader:

For å realisere Døvekirken i Sandefjord måtte mesteparten finansieres gjennom ordinær banklån og ikke gjennom kommunelån eller OVF. Rentedifferansen i dette er $5,0\% - 1,5\% = 3,5\%$ for vårt lån på kr. 7.000.000 utgjør dette en merbelastning på kr. 245.000 per år.

Flere av Døvekirken har et større etterslep når det gjelder vedlikehold. I 2017 vil situasjonen for taket i Døvekirken i Stavanger være prekær og vi må finne kr. 500.000 for å tette dette taket. I 2018 vil det være et tilsvarende behov for å sikre grunnmurene til Døvekirken i Bergen. På sikt ønsker vi at menighetene avskriver bygningene sine og kan bruke avskrivningen til å finansiere kontinuerlig vedlikehold enten direkte eller gjennom lån. Til dette trenger vi kr. 500.000 i 2017, cirka kr. 450.000 i 2018 og kr. 400.000 for årene etter dette.

Som en del av menighetsetableringen i Kristiansand skal vi låne kirke og menighetshus der, men må leie kontorer. Denne husleien for to kontorer er stipulert til kr. 100.000 per år.

4.3.4. Stab og ressurser

Døvekirken har utarbeidet nye bemanningsplaner. Bemanningsplanen for Døvekirkens fellesråd skal vedtas våren 2016. Hovedformålet med dette er effektivisering, større fokus på utadrettet virksomhet og mindre administrasjon. Til dette skal f.eks. antall daglige ledere reduseres fra 4 til 3 og vi skal bytte regnskapsbyrå for å spare over kr. 100.000 og har lyst ut konkurranse om dette. Men det er ikke alt vi klarer å hente inn på denne måten. Derfor trenger vi midler til totalt et årsverk for å bemanne menighetene i Tromsø, Sandefjord og Kristiansand. Dette vil gi en total kostnad på cirka kr. 500.000.

Vurdering:

Fellesrådet har store økonomiske utfordringer fordi inntektene ikke har vokst i takt med oppgavene. Det må jobbes både med å få styrket inntektene og med å effektivisere driften. Effektiviseringen må innebære en flytting av ressurser og oppgaver både mellom menighetene og mellom menighetene og hovedkontoret. Menighetsarbeidet bør prioriteres framfor administrasjon.

Tiltak:

Ny bemanningsplan må vedtas tidlig i 2016 og implementeres fram til 2019. Utfasing av fasttelefon. Nyordning av avtalene innenfor internett, strøm, forsikring, mobil, regnskap og reise.

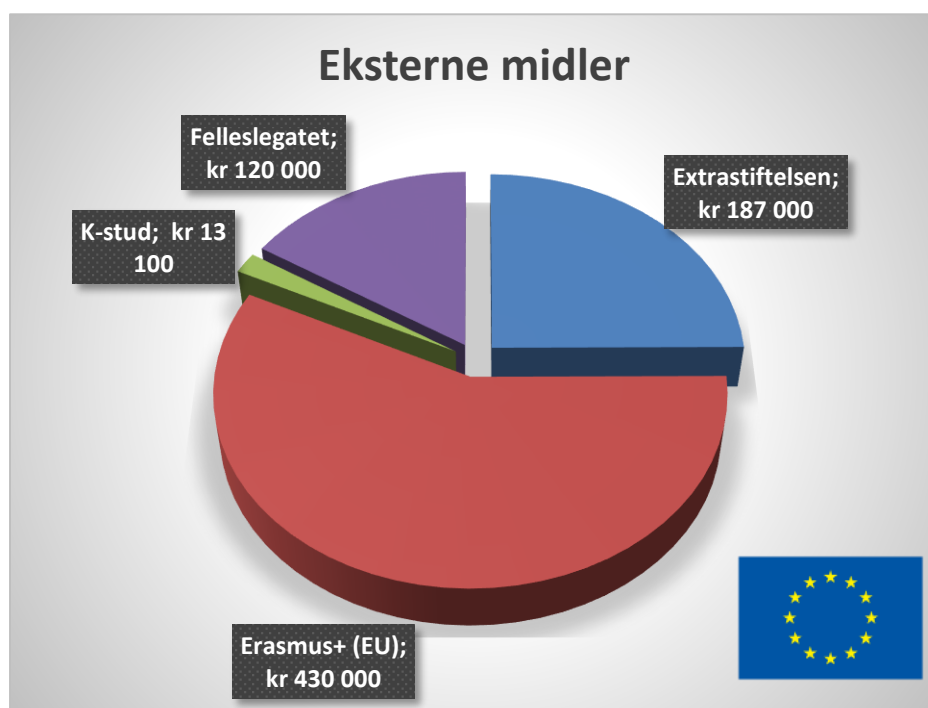
4.4. Eksterne midler

Døvekirken klarer i større grad enn andre prosti og fellesråd å akkvirere eksterne midler. Selv om bare et fåtall av søknadene blir innvilget så er Døvekirken likevel avhengig av slike midler for å kunne gjennomføre reformarbeidet sitt og for å kunne gi attraktive tilbud. Prosessen med å søke

om støtte og å rapportere bruken av den krever også personelle ressurser. Det er etablert et godt samarbeid både innenfor hovedkontoret og med økonomi- og administrasjonsavdelingen i Oslo bispedømme både når det gjelder søknader om og rapporteringen av slike midler.

I 2015 klarte å skaffe følgende eksterne midler:

- ExtraStiftelsen kr. 187 000 til prosjektet tegnspråksalmer og poesi
- EU-programmet Erasmus+: EUR 45 051,20 (cikra kr. 430 000) til tegnspråklig ungdomsutveksling med Tyskland
- K-Stud: 13 100 til felles konfirmantleir og ungdomslederkurs
- Felleslegatet for døve: kr. 120.000 til barne- og ungdomsarbeid i Døvekirken

5 Vurdering av fremtidsutsikter

Døvekirken har siden 1893 vært Den norske kirke for døve på tegnspråk. Med etablering av nye menigheter de siste årene består Døvekirken nå av 8 menigheter og enda flere gudstjenestesteder med sokn som dekker hele landet. Døvekirken mål er å realisere det å være en landsdekkende kirkelig tjeneste for en språklig og kulturell minoritet i Norge. Til dette er det nødvendig at Døvekirken som fagfellesskap og organisasjon ivaretas i alle kirkens reformer og at den sikres den nødvendige finansieringen som må til for at den skal kunne utføre sine oppgaver. Døvekirken oppleves som relevant og som viktig premissleverandør og den klarer også i stor grad å integrere døve og døvblinde og døve innvandrere. Oppslutningen og tilbudet er god og økende.

I 2015 er det gjort et betydelig arbeid med å følge opp Døvekirkens kirkepolitiske målsettinger gjennom forordning av gudstjenester, fastsettelse av sokne- og samarbeidsområder og et omfattende arbeid med ny bemanningsplan. Dette arbeidet må prioriteres og slutføres i 2016.

Fram til 2019 skal Døvekirken gjennomføre et omfattende gudstjenestereformarbeid som tok et viktig steg gjennom Oslo biskops godkjenning av Hovedgudstjenesten på tegnspråk 10. desember 2015. I årene frem til 2019 vil kirkelige handlinger, tekstbok og Salme-, poesi- og bønnebok foreligge suksessivt. Dette reformarbeidet krever både finansielle og menneskelige ressurser som må sikres i inneværende periode.

Døvekirken har en god framtid og vil i 2016 og årene som kommer ha hovedfokus på følgende to områder:

1. Et aktivt trosopplæringsarbeid.
2. Et levende gudstjenestearbeid med fokus på forkynnelse og undervisning.

6 Vedlegg

6. 1. Årsregnskap Døveprosti

Foreløpig årsregnskap:

Utgifter:

	DØVE _(prester)	TRO _(sopplæring)
Sum lønnskostnader	kr 8 828 000	kr 2 798 000
Andre personalkostnader	kr 73 000	kr 34 000
Honorarer/Kjøp av tjenester	kr 388 000	kr 238 000
Utstyr	kr 47 000	kr 157 000
Informasjon og kompetanseheving	kr 242 000	kr 265 000
Telefon	kr 43 000	kr 35 000
Reise	kr 1 276 000	kr 597 000
Sum	kr 10 897 000	kr 4 124 000
		<u>kr 15 021 000</u>

I tillegg ble det brukt sirka kr. 300.000 fra en egen budsjettpost på arbeidsmiljøsamlingene.

Inntekter:

	DØVE _(prester)	TRO _(sopplæring)
Eksterne refusjonsinntekter	kr 467 000	
Annen driftsrelatert inntekt	kr 60 000	
Underforbruk 2014	kr 300 000	kr 203 000
Tildeling	kr 10 406 000	kr 4 133 000
Sum	kr 11 233 000	kr 4 336 000
		<u>kr 15 569 000</u>

6.2. Årsregnskap Døvekirkenes fellestråd

DRIFTSREGNSKAP PR. 31.12.15

Tekst	Årsbudsjett 2015 (vedtatt av FR 05.06.15)	Regnskap 31.12.15	%	Note	Differans
-------	---	----------------------	---	------	-----------

Driftsinntekter

Tilskudd fra Kirkerådet	10 806 000	10 806 000	100 %	1	-
Diverse inntekter	245 000	403 534	165 %	2	158 534
Sum driftsinntekter	11 051 000	11 209 534	101 %		158 534

Driftskostnader

Lønn	5 100 000	4 945 975	97 %	3	154 025
Kontordrift	704 000	553 538	79 %	4	150 462
Reisevirksomheter	685 000	654 296	96 %	5	30 704
Konsulenttenester	925 000	885 380	96 %	6	39 620
Overføringer og avskrivninger	3 472 634	3 478 081	100 %	7	-5 446
Sum driftsutgifter	10 886 634	10 517 269	97 %		369 365

Driftsresultat

Driftsresultat (mindreforbruk)	164 366	692 265			527 899
---------------------------------------	----------------	----------------	--	--	----------------

6.3. Årsmelding arbeidsmiljøutvalg

AMU
Døvekirkenes Fellesråd
Døveprostiet / Oslo Bispedømmeråd

ÅRSMELDING 2015

Konstituering

Arbeidsmiljøutvalget er bestått av:

1. Arbeidstakersiden ved: Verneombud Dmitry Katsnelson fra fellesrådslinjen og verneombud Odd Erling Vik Nordbrønd fra bispedømmerådslinjen.
2. Arbeidsgiversiden ved prost Roar Bredvei og kirkeverge Tor Einar Lie (frem til 31.08.15), fungerende kirkeverge Camilla Høiberg (fra 01.09.15).

Leder av AMU har vært prost Roar Bredvei. Verneombud Dmitry Katsnelson har vært referent.

Døvekirkens bedriftshelsetjeneste, Stamina Helse, har vært representert ved Jane Løken. Hun har vært innkalt til og deltatt på alle møtene.

Utvalget har hatt 2 møter og behandlet 17 saker.

Følgende saker/områder er drøftet og behandlet:

- Rutiner for oppfølging av vernerunderapporter
 - o Metodebeskrivelse for vernerunde og sjekkliste med handlingsplan og oppfølging er utarbeidet av Stamina Helse ved Jane Løken og godkjent i AMU for bruk på vernerundene i Døvekirken..
- Det er gjennomført vernerunder i Tromsø, Ålesund og Bergen. Rapportene er behandlet i AMU.
- Det er gjennomført prostebesøk i alle menighetene der medarbeidersamtaler er gjennomført og lokale arbeidsmiljøplaner er tatt opp og etterspurt.
- Sykefraværet er tatt opp i AMU-møtene og fulgt opp av arbeidsgiver i samarbeid med bedriftshelsetjenesten.
- Arbeidsmiljøsatsing i Døvekirken etter Arbeidsplassundersøkelsen 2014/2015.
 - o For å bygge en ny og robust arbeidskultur i Døvekirken ble det gjennomført 5 heldagssamlinger for alle ansatte i Døvekirken sommeren og høsten 2015.
 - o Etter initiativ fra Døvekirkens AMU skal disse samlingene følges opp med en 2 dagers medarbeidersamling med samme tema våren 2016.
 - o Verdier for ansatte i Oslo bispedømmeråd og Døvekirken. I forbindelse med arbeidsmiljøsamlingene er det etablert særlige fokus for Døvekirkens arbeidsmiljøkultur basert på Oslo bispedømme og Døvekirkens felles verdier («ÅKER - verdier for ansatte i Oslo bispedømme og Døvekirken» se vedlegg).
- Verneombudene har begge tatt «HMS-kurs for verneombud» og deltatt på verneombudsforum i Grefsen menighetssenter den 9. september 2015.

- Alle Døvekirkens ansatte var invitert til og deltok på fagdag om mobbing i Bøler kirke den 19. oktober 2015

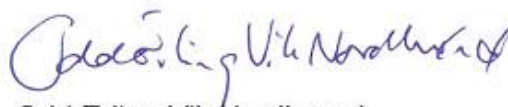
Det er ikke registrert arbeidsulykker i Døvekirken i 2015

Oslo 20.01.2016

Dmitry Katsnelson

Verneombud (referent)

Odd Erling Vik Nordbrønd

Verneombud

Roar Bredvei

Døveprost (leder)

Camilla Høiberg

Kirkeverge

6.4. Årsmelding misjonskomiteen

DØVEKIRKENES FELLESRÅD
Den norske kirke

ÅRSMELDING FOR MISJONSKOMITEEN 2015

Komiteen har hatt følgende representanter:

Eva Hansen/Johan Fjellestad	Det Nordenfjeldske distrikt
Anne Merete Morskogen	Døves menighet Tromsø
Tone Rørvik Elvenes	Det Vestenfjeldske distrikt, Døves menighet Møre
Norunn Kalvenes	Det Vestenfjeldske distrikt, Døves menighet Bergen
Leif Hadland	Det Sør-Vestenfjeldske distrikt
Trine Hagen	Det Østenfjeldske distrikt
Terje J. Johnsen	Prostelinjen og leder for komiteen
Petter Pettersen	Fellesrådslinjen og saksbehandler/sekretær for komiteen

Misjonskomiteen hadde i 2015 møter den 5. juni i Drammen i forbindelse med Døvekirkenes Fellesmøte, og den 29. september i Døvekirken Stavanger. Det ble behandlet 16 saker totalt. Informasjonsutveksling fra Madagaskar og arbeidet i den enkelte menighet her hjemme er alltid sentrale saker på møtene, pluss vurdering av økonomisk støtte i aktuelle saker.

Leif Hadland og Terje Johnsen deltok i møte på vegne av Misjonskomiteen, med Det norske misjonsselskapet(NMS) og repr. fra Norges Døveforbundet den 9. desember. Tema var NMS's forhold til videre bruk av internater ved døveskolene.

Saken har tidligere vært tatt opp i møte med NMS og Misjonskomiteens. Vår komite har uttalt seg skriftlig om saken i et notat til NMS. Komiteen har uttrykt bekymring for situasjonen for døve hvis en NMS gikk inn for å avvikle bruk av internat. Døveforbundet har meddelt samme bekymringen etter informasjon de hadde mottatt.

I møtet ga NMS informasjon om at de ønsker en gradvis reduksjon av bruken av internater. De elever som har mulighet for inkludering skal få et tilrettelagt lokalt tilbud og bo der. De som har behov for spesialisert undervisning skal fortsatt gis et tilbud om internat ved skoleenheter ved Kompetansesentrene.

Det er vanskelig å fortsette drift av internater på samme måte som før.

Fortsatt drift vil kreve bedre bemanning, tydelige retningslinjer og økt trygghet for barna. Både Misjonskomiteen og Døveforbundet mener at det må skje store endringer som trygger internatdriften. De svakeste må kunne være trygge og ikke miste et nødvendig tilbud knyttet til bruken av internater. Saken er sammensatt og utfordrende for alle og krever et fokus på kvalitet og sikkerhet.

En annen viktig sak har vært videreføring av e volontørordningen på Madagaskar. Etter en vellykket start med en ungdom, har det vært et par aktuelle søkere, men ingen av dem ble gjennomført.

Misjonskomiteen inngår derfor nå et samarbeid med Hald, hvor en ønsker å få til et kombinert tilbud knyttet til utveksling av ungdommer både fra Madagaskar til Norge og motsatt. Tilbudet vil inneholde både konkrete studier på Hald, og utplassering enten i en norsk døvemenighet eller en gassisk døveskole.

Generelt arbeides det for å styrke misjonsengasjementet i døvemenighetene. Det er viktig at misjonskontaktene, MR-ene og ansatte prioriterer arbeidet og støtter de prosjekt som vi er forpliktet på.

Ellers vises det til vedlagte regnskap for Misjonskontoen for 2015.
Stavanger, 29.01.16

Terje J Johnsen
leder

6.5. Tegnspråk handlingsplan

Tegnspråkhandlingsplan

DEN NORSKE KIRKE

Døvekirkenes Fellesråd

1. Innledning

Døvekirkenes Fellesråd er et nasjonalt fellesråd som sammen med Oslo bispedømmeråd ivaretar det tegnspråklige tilbudet i Den norske Kirke. Fellesrådet består av representanter fra døvemenighetene i Oslo, Stavanger, Bergen, Møre og Trondheim samt representant fra menighetsutvalgene (heretter kalt Døvekirken), døveprosten, representant oppnevnt av Oslo biskop og fra de fellesråds- og menighetsansatte.

Alle har rett til språk, og dermed har døve/hørselshemmede rett til tegnspråk. Ser vi også på menneskerettserklæringen av 1948, artikkel 19: "Enhver har rett til ytrings og meningsfrihet." Alle mennesker har rett til å fortelle sin mening og til å ha tilgang til andres meninger. Døve/hørselshemmede skal ha tilgang til tegnspråk for å kunne utøve denne retten, og handler også om døve/hørselshemmedes rett til demokratisk deltakelse, også i Døvekirken og Den norske kirke.

Døvekirkenes Fellesråd støtter Oslo bispedømmeråds og Oslo biskops arbeid for å informere om og gjennomføre "De ti kirkepolitiske målsettingene for det døvekirkelige arbeidet" (vedlagt). Alle de kirkepolitiske målsettingene har et språklig anliggende og begrunnelse. Dersom Den norske kirkes og Oslo bispedømmes visjon også skal være en visjon for Døvekirken kreves det et meget aktivt arbeid med tegnspråk på alle plan. All virksomhet i Døvekirken skjer på norsk tegnspråk¹, og dette krever at fellesrådet har en helhetlig tegnspråkpolitikk. Den primære målgruppen for Døvekirken er døve/hørselshemmede tegnspråkbrukere og deres nettverk. I vedleggene finner vi først en mal for et tiltaksskjema som kan fylles ut hvert år som et verktøy for planlegging og evaluering av tiltak i den lokale døvemenighet og i Døvekirken sentralt. Deretter er det regler for skikk og bruk som ivaretar Døvekirkens tegnspråkpolitikk. Til sist er det en oversikt over de ti kirkepolitiske målsettingene for det døvekirkelige arbeidet, vedtatt i Oslo Bispedømmeråd 08.06.2009, da disse også innvirker på fellesrådets arbeidsområde. Døvekirkenes Fellesråd og døveprosten er samarbeidspartnere i tegnspråkarbeidet i Døvekirken, og er samstemte om denne planen.

I arbeidet med denne planen har Døvekirkenes Fellesråd nedsatt en arbeidsgruppe som skulle lage en plan for arbeidet med en helhetlig tegnspråkhandlingsplan for Døvekirken. Denne arbeidsgruppen besto av fellesrådets leder Nora Edw. Mosand og daglig leder i Oslo Hege R.

¹ Norsk tegnspråk er et visuelt-gestuet språk der det formidles "manuelt gjennom gestar, ikkje gjennom tale, og at det blir teke imot visuelt, via synet, ikkje via hørsla" (St.meld. nr 35 [2007-2008], side 234).

Lønning. Et foreløpig forslag til tegnspråkhandlingsplan og en plan for arbeidet med denne ble lagt fram for Døvekirkenes Fellesmøte i mai 2011. Etter Fellesmøtet ble det gjennomført en høringsrunde der Hege R. Lønning besøkte alle menighetsrådene sent på høsten 2011. Arbeidsgruppen ble utvidet med førsteamanuensis Odd-Inge Schröder fra Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) samt rådgiver i tegnspråk Sonja Myhre Holten fra Språkrådet. Revidert plan ble lagt fram for Døvekirkenes Fellesråd 7. desember 2011 – der rådet sendte planen videre til Døvekirkenes Fellesmøte 2012 for endelig behandling 17. mars 2012.

2. Prinsippprogram

Døvekirkenes Fellesråds prinsippprogram er:

- ✓ Norsk tegnspråk er naturlig språk i Døvekirken.
- ✓ Norsk tegnspråk legges til grunn for all muntlig kommunikasjon i Døvekirkenes virksomhet og forventes brukt av alle som har fått tegnspråkopplæring.
- ✓ Bibelen og liturgier skal oversettes til norsk tegnspråk.
- ✓ Stemmetolk skal brukes ved gudstjenester der ikke alle kan norsk tegnspråk.
- ✓ Alle som ved ansettelsen ikke har kjennskap til tegnspråk, skal få en grunnleggende tegnspråkopplæring. Denne opplæringen skal være på minimum ett års universitets- og høyskolenivå for de som har tegnspråk som sitt arbeidsspråk.
- ✓ Det legges til rette for årlige tegnspråkkurs slik at ansatte skal kunne få tegnspråklig kvalitetsheving i løpet av sitt ansettelsesforhold i Døvekirken.
- ✓ Døvekirken jobber for å få norsk tegnspråk anerkjent som offisielt språk i Norge.

3. Handlingsplan

Vi tar opp prinsippprogrammet og vil her si noe om hvordan disse punktene kan gjennomføres:

3.1. Norsk tegnspråk er naturlig² språk i Døvekirken.

Norsk tegnspråk er det muntlige arbeidsspråket i Døvekirken. Dermed skal alle ansatte beherske norsk tegnspråk flytende. Vår primære målgruppe er døve/hørselshemmede tegnspråkbrukere; målgruppen skal kunne komme til Døvekirken og oppleve at deres språk brukes og at de kan bruke språket. Vi skal inkludere alle som kommer til

² Naturlig i betydning selvsagt/selvfølgelig.

Døvekirken, men dette skal ikke skje på bekostning av døve/hørselshemmede og norsk tegnspråk som førstespråk. Vi ønsker da primært å rekruttere og bruke egnede medarbeidere som kommer fra tegnspråkmiljøet. For å oppnå denne rekrutteringen - må vi informere om dette for å få opp søkertallet.

3.2. Muntlig og skriftlig språk i Døvekirken

Norsk tegnspråk legges til grunn for all muntlig kommunikasjon i Døvekirkens virksomhet og forventes brukt av alle som har fått tegnspråkopplæring. Norsk tegnspråk skal generelt benyttes i alle fellesarealer i døvekirkenes lokaler og under døvekirkenes arrangementer (tegnspråksoner). Norsk (primært bokmål) brukes som skriftspråk.

Vi kan dele inn menigheten i tre grupper: menighetsmedlemmer, folkevalgte (menighetsrådsmedlemmer) og ansatte. Disse tre gruppene har forskjellige behov for bruk og opplæring av tegnspråk og norsk. Menighetsmedlemmene skal kunne forvente at f.eks. gudstjenestene gjennomføres på tegnspråk, og at informasjon på websidene gis på tegnspråk i tillegg til norsk. Folkevalgte som får sakspapirene til menighetsrådsmøter på norsk, skal kunne forvente å få disse lest inn på tegnspråk. Ansatte skal kunne få opplæring i både tegnspråk og norsk, alt etter den enkelte ansattes kompetanse i begge språkene. Det skal jobbes for at ansatte får en høy kompetanse i begge språkene. Alle skal bruke tegnspråk uansett i tegnspråksonene - dette er en gyllen mulighet for de som er under opplæring til å øve seg på å bruke tegnspråk.

3.3. Bibelen skal oversettes til og liturgier skal utvikles på norsk tegnspråk.

Vi ønsker at Bibelen skal oversettes til norsk tegnspråk, på lik linje med bibeloversettelsen til samiske språk. Vi bør få en lignende ordning.

Tekstbøker, salmebøker og liturgier i Den norske kirke skal oversettes/utvikles på tegnspråk. Det vil bli laget en prioriteringsliste på hva som bør tas først og hva som bør tas senere.

Menighetene oppfordres til aktivt bruk av Døvekirkens liturgi og det materiell som nå finnes på tegnspråk i form av liturgier, bibeldeler, poesi osv.

Fellesrådet skal jobbe spesielt inn mot at klokker/tegnspråkpoesimedarbeider, kirketjener, danser og organist har en så god grunnleggende visuell og tegnspråklig kompetanse at de kan bidra relevant inn i det ukentlige gudstjenestearbeidet.

3.4. Stemmetolk skal brukes ved gudstjenester der ikke alle kan norsk tegnspråk.

En visuell gudstjeneste på tegnspråk kan også tilrettelegges for personer og grupper som trenger annen kommunikasjon. Det er det vesentlig at dette ikke går ut over det visuelle og tegnspråket i form av blandingsformer m.m. Gudstjenestene skal være på tegnspråk, og det skal brukes stemmetolk hvor dette trengs. Døvekirken ønsker ikke at tegnspråknorsk brukes i gudstjenestesammenheng. Hørselshemmede som ikke kan tegnspråk, kan også sikres et gudstjenestelig tilbud gjennom bruk av powerpointpresentasjoner av liturgien. Har noen menighetsmedlemmer andre behov (taktil tegnspråktolk, haptisk tolk, skrivetolk, TSS-tolk m.m.), så skal disse ordne med dette selv.

Her skal vi ha et samarbeid med NAV Tolketjenesten for å få en kvalitetsheving på tolkene som tolker i kirkesammenheng. Dette kan blant annet være kurs i kirkespråk og en avtale der tolkene får forberedelsestid.

3.5. Språkopplæring i Døvekirken

Alle som ved ansettelsen ikke har kjennskap til tegnspråk, skal få en grunnleggende tegnspråkopplæring. Denne opplæringen skal være på minimum ett studieår på universitets- og høyskolenivå for de som har tegnspråk som sitt arbeidsspråk³ (jfr. 3.1-3.2). Andre som ved ansettelsen har tegnspråkkompetanse og trenger mer norskopplæring, skal få en tilsvarende opplæring som de med tegnspråkopplæring får (jfr 3.2).

For at alle ansatte skal oppnå flytende kompetanse i norsk tegnspråk (både døve/hørselshemmede og hørende), så skal det legges til rette for årlige tegnspråkkurs for at alle ansatte skal kunne få tegnspråklig kvalitetsheving i løpet av sitt ansettelsesforhold i Døvekirken. Denne årlige undervisningen bør gjelde alle stillinger uavhengig av stillingsstørrelse da det i Døvekirken er mange ansatte i mindre stillinger. Det skal da utvikles opplæringsplaner etter stillingsstørrelse og tjenestegrupper. Det bør

Arbeidsspråk = må kunne språket for å kunne utføre sin jobb på en tilfredsstillende måte

utvikles fagplaner for etterutdanningen slik at den blir kompetansegivende. Denne undervisningen kan spesielt rette seg mot de språklige utfordringer som ligger i de ulike tjenestegruppene.

Kursingen av de ansatte skal skje sammen, uavhengig av linje, for å skape og ivareta et tegnspråklig arbeidsmiljø.

I tillegg bør det tilbys veiledning for den enkelte ansatt – for eksempel i forkant og etterkant av gudstjenester der veileder observerer gudstjenesten og gir veiledning på det som skjedde under gudstjenesten.

Når stillinger utlyses skal det tas med at tegnspråk er arbeidsspråket slik at våre forventninger er tydelige.

Når det gjelder andre grupper i Døvekirken - så er det ønskelig med seminarer og kurs for alle frivillige som er involvert i Døvekirkenes arrangementer. Poesiseminarer har alltid vært populære.

3.6 Døvekirkens språkpolitiske rolle

Fellesrådet vil følge opp overfor Oslo bispedømmeråd og Oslo biskop slik at Den norske kirke sentralt og lokalt engasjerer seg aktivt for anerkjennelsen av tegnspråk som offisielt språk. Døvekirken bør stille seg spørsmålet hva dette bør bety for hvordan vi bruker tegnspråk i Døvekirken og hvordan vi oppmuntrer Den norske kirke selv å bruke norsk tegnspråk både i bibeloversettelse, liturgier, kirkelige handlinger, men også i all annen utgivelse av publikasjoner både elektronisk og på andre måter. Fellesrådet vil da utfordre Den norske kirke på å legge inn tegnspråklig informasjon på deres hjemmesider (dette kan også tas opp under punkt 3.1 og 3.2).

Vi bør også kjempe for å få ratifisert FN-konvensjonen for funksjonshemmede i Norge. En annen kampsak er å jobbe for hørendes rett til å få tegnspråktolk - slik at de også får hjemmel til å bestille tegnspråktolk (jfr. Tolkeutredningen). For oss gjelder dette spesielt hørende ansatte i opplæringsfasen og hørende menighetsmedlemmer.

4. Konklusjon og oppfølging

Det er foreslått at prinsipprogrammet forenkles til noen få tydelige punkter. Dette feltet er imidlertid så omdiskutert og har alltid vært det. Derfor velger vi å være overtydelige, og tar heller med flere punkter, enn å ha noen få, vide punkter som kan diskuteres om hva de betyr i det uendelige.

Gruppen foreslår videre at vi kan diskutere om vi skal videreutvikle denne tegnspråkhandlingsplanen til en strategiplan lignende "Strategi for samisk kirkeliv" som ble vedtatt på Kirkemøtet i april 2011. Vi bør ha en strategi for vårt kirkeliv i Døvekirken, vi også.

Døvekirkenes Fellesråd skal utarbeide en strategi for hvordan denne tegnspråkhandlingsplanen kan følges opp, spesielt opplæringen av ansatte.

5. Eksempel på tiltaksskjema

Tiltaksskjemaet skal fellesrådet og menighetsrådene bruke når de arbeider med punktene i denne planen. Hvordan vil fellesrådet og menighetsrådene konkret gjennomføre punktene i det daglige arbeidet? Skjemaet er da et verktøy for å planlegge, gjennomføre og evaluere.

Dette er et eksempel på hvordan skjemaet kan fylles ut:

Handlingsplan	Definisjon	Tiltak	Ansvarlig	Evaluerings
Punkt 3.1	Norsk tegnspråk er det muntlige arbeidsspråket i Døvekirken, og alle ansatte skal beherske norsk tegnspråk flytende.	Skikk og bruk generelt i Døvekirkenes lokaler	FR	FR en gang i året ifm årsmeldingen
Punkt 3.1	Norsk tegnspråk er det muntlige arbeidsspråket i Døvekirken, og alle ansatte skal beherske norsk tegnspråk flytende.	Skikk og bruk i fellesrådsmøter og Døvekirkenes Fellesmøte	Kirkevergen	Kontinuerlig
Punkt 3.2	Norsk tegnspråk legges til grunn for all muntlig kommunikasjon i Døvekirkens virksomhet og forventes brukt av alle som har fått tegnspråkopplæring	Alle gudstjenestene skal være på tegnspråk	Sognepresten	Kontinuerlig
Punkt 3.4	Stemmetolk skal brukes ved gudstjenester der ikke alle kan norsk tegnspråk	Bestille tolk fra tolkesentralen	Daglig leder	Kontinuerlig

6. Vedlegg

6.1. Tiltaksskjema til utfylling

Elektronisk versjon finner dere på fellesserveren (legges ut der etterhvert).

6.2. Skikk og bruk (foreløpig)

- ✓ Husk å få blikkontakt før du begynner å snakke. Uten blikkontakt, mister døve informasjon. Vær bevisst!
- ✓ Når du møter to som snakker sammen på tegnspråk, kan du bare gå raskt rett gjennom. Det er det som forstyrrer minst, du trenger ikke bøye deg ned eller si unnskyld.
- ✓ Det er uhøflig å flakke med blikket i en tegnspråklig samtale. Flakking med blikket kan oppfattes som at du ikke er interessert. Som hørende må du prøve å ikke la deg forstyrre av lyder utenfor samtalen.
- ✓ Hvis du ønsker å avbryte en tegnspråklig samtale, gjør det visuelt. Det er lov å avbryte, men gjør det slik at alle kan se avbrytelsen.

